2024/890

19.3.2024

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2024/890,

18. märts 2024,

millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2021/509, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1, artikli 41 lõiget 2, artikli 42 lõiget 4 ja artikli 30 lõiget 1,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut, mida toetab komisjon,

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu teatas oma 29. ja 30. juuni 2023. aasta järeldustes liidu valmisolekust anda Ukrainale nii kaua kui vaja pidevat sõjalist toetust, eelkõige Ukraina toetuseks loodud ELi sõjalise abi missiooni (EUMAM Ukraine) ja Euroopa rahutagamisrahastu (edaspidi „rahastu“) kaudu osana liidu üldistest jõupingustest panustada koos oma partneritega Ukraina ees tulevikus võetavatesse julgeolekualastesse kohustustesse, millega aidatakse Ukrainal kaitsta end pikemas perspektiivis.

(2) Euroopa Ülemkogu kinnitas oma 26. ja 27. oktoobri 2023. aasta järeldustes taas, et jätkatakse sõjalise toetuse andmist Ukrainale, eeskätt rahastu ja EUMAM Ukraine, samuti liikmesriikide kahepoolse abi kaudu. Euroopa Ülemkogu rõhutas liikmesriikide jõupingutuste tähtsust ning vajadust kiirendada lähiajal Ukrainale riigi pakiliste sõjaliste ja kaitsevajaduste rahuldamiseks sõjalise toetuse andmist, sealhulgas juhitavad raketid ja laskemoon, eelkõige miljoni suurtükimürsu algatuse raames, samuti õhukaitsesüsteemid, et kaitsta Ukraina rahvast ning riigi elutähtsat ja energiataristut. Pikemas perspektiivis annavad liit ja selle liikmesriigid koos partneritega oma panuse Ukraina ees võetavatesse tulevastesse julgeolekualastesse kohustustesse, mis aitavad edaspidi Ukrainal end kaitsta, seista vastu destabiliseerimispüüdlustele ja hoida ära agressiooniakte.

(3) Euroopa Ülemkogu jõudis oma 14. ja 15. detsembri 2023. aasta järeldustes järeldusele, et liit ja selle liikmesriigid jätkavad Ukraina pakiliste sõjaliste ja kaitsevajaduste rahuldamist. Eelkõige rõhutas Euroopa Ülemkogu, kui oluline on Ukraina jaoks õigeaegne, prognoositav ja pidev sõjaline toetus, eeskätt rahastu ja EUMAM Ukraine, samuti liikmesriikide otsese kahepoolse abi kaudu. Euroopa Ülemkogu kutsus nõukogu üles intensiivistama tööd seoses rahastu reformimise ja selle rahastamise edasise suurendamisega, tuginedes liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) ettepanekule.

(4) Euroopa Ülemkogu vaatas oma 1. veebruari 2024. aasta järeldustes läbi nõukogu töö, mis puudutab Ukrainale rahastust antavat sõjalist toetust ja rahastu üldise rahalise ülemmäära kavandatavat suurendamist. Euroopa Ülemkogu kutsus nõukogu üles leppima 2024. aasta märtsi alguseks kokku nõukogu otsuse (ÜVJP) 2021/509 ([1]) muutmises, tuginedes kõrge esindaja ettepanekule Ukraina abifondi kohta ja asjaomastele kavandatud põhireeglitele ning võttes arvesse liikmesriikide soovitusi.

(5) Rahastu rahalist ülemmäära tuleks seetõttu suurendada 5 000 miljoni euro võrra (jooksevhindades), et jätkata Ukraina relvajõudude vajaduste rahuldamist, toetades nii surmava kui ka mittesurmava sõjalise toetuse ja väljaõppe andmist („sihtotstarbeline summa“).

(6) Enne käesoleva otsuse vastuvõtmist anti sihtotstarbelise summa jaoks strateegilised suunised kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikliga 9. Otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikliga 11 loodud rahastu komitee teeb otsuse sihtotstarbelise summa kasutamise kohta vastavalt kõnealuse otsuse artikli 2 lõikele 3 hiljemalt üks kuu pärast käesoleva otsuse vastuvõtmist.

([1]) Nõukogu 22. märtsi 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/509, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu ja tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2015/528 (ELT L 102, 24.3.2021, lk 14).

(7) Rahastu suurendatud rahalise ülemmäära rakendamisel tuleks kinni pidada 2024. aastaks kokku lepitud maksete ülemmäärast ning seda tuleks teha vastavalt käesoleva otsuse põhjendustes 8–14 esitatud põhielementidele ja -reeglitele.

(8) Sihtotstarbelisest summast antav sõjaline toetus Ukrainale peaks jätkuvalt lähtuma Ukraina relvajõudude muutuvatest vajadustest, püüdes maksimeerida ELi lisaväärtust ja täiendades kahepoolseid jõupingutusi, ning seda tuleks ellu viia struktureerituma, tõhusama ja pragmaatilisema lähenemisviisi kaudu, kasutades Euroopa kaitsetööstuse (ja Norra) suurendatud ühishankeid.

(9) Suurendatud ühishanked Ukraina vajaduste rahuldamiseks sihtotstarbelise summa raames peaksid muu hulgas tuginema kolmetasandilisest laskemoonaalgatusest saadud kogemustele, sealhulgas sellele, et tähtis on kasutada ära hästi toimivaid riiklikke hankestruktuure ja olemasolevaid raamlepinguid, rakendades nii juhtriikidel põhinevat lähenemisviisi kui ka Euroopa Kaitseagentuuri (EDA), ning hõlmates nõutava kaitseotstarbelise varustuse ühishankeid Euroopa kaitsetööstuselt ja Norralt, sealhulgas väikestelt ja keskmise suurusega ettevõtjatelt, võimaldades samas paindlikkust tarneahelates, mis võivad hõlmata ettevõtjaid, kes asuvad või kelle tootmine asub väljaspool liitu või Norrat. Vajalikud sätted kehtestatakse individuaalsetes abimeetmetes ühishangete jaoks Euroopa kaitsetööstuselt (ja Norralt), võttes arvesse Ukraina kaitseküsimuste kontaktrühma kaitsevõime koalitsioone ja toimides kooskõlas rahastu rakendusnormidega. Tuleks edendada algatusi, mis ühendavad Euroopa ja Ukraina kaitsetööstuse partnereid, sealhulgas ühisettevõtete kaudu, võttes arvesse liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve.

(10) Liikmesriikide poolt sihtotstarbelise summa alusel varudest, turul kättesaadava varustuse ühepoolsetest ja ühistest ostudest ning ühepoolsetest hangetest tehtavate muude tarnete hüvitamist tuleks pärast üleminekuperioodi piirata vastavalt rahastu komitee hinnangule ja võttes arvesse Ukraina prioriteetseid sõjalisi vajadusi, siis kui sihtotstarbeline summa on ammendumas. Nimetatud tarned on jätkuvalt rahastamiskõlblikud kuni kuupäevani, mille määrab kindlaks nõukogu vastavalt nõukogu otsuste (ÜVJP) 2022/338 ([2]) ja (ÜVJP) 2022/339 ([3]) artikli 2 lõikele 4, võttes arvesse Ukraina prioriteetseid sõjalisi vajadusi. Nimetatud üleminekuperioodil tuleks Ukraina kaitseküsimuste kontaktrühma kaitsevõime koalitsioonide raames sõlmitud ühishangete kaudu tehtavate liikmesriikide tarnete puhul prioriseerida Euroopa kaitsetööstust (ja Norrat), võimaldades samal ajal erandkorras paindlikkust juhtudel, kui tarneid ei suudeta tagada Ukraina vajadustele vastava aja jooksul, toimides kooskõlas rahastu rakendusnormidega.

(11) Sihtotstarbelisest summast antav sõjaline toetus peaks tagama EUMAM Ukraine'i kaudu antava väljaõppe ja varustuse jätkumise kooskõlas Ukraina relvajõudude muutuvate koolitusvajadustega.

(12) Sihtotstarbelise summa rakendamisel tuleks parandada juhtimiskorda, muu hulgas kasutades liikmesriikide poolt varudest alates 18. märtsist 2024 tehtud tarnete puhul rahastu komitee kokkulepitavat läbivaadatud hindamismeetodit, kehtestades fikseeritud hüvitamise määra ning kasutades võimalust tasaarvestada rahastust saadud mitterahalise ([4]) toetuse eest saadava hüvitise väärtus liikmesriigi samal aastal tasumisele kuuluva tavapärase rahalise panusega, kohaldades rahastu rakendusrakendusnorme ja usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet. Ühe liikmesriigi suhtes kohaldatav tasaarvestus ei mõjuta teiste liikmesriikide panuseid ega rahastu likviidsust.

([2]) Nõukogu 28. veebruari 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/338, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Ukraina relvajõududele surmava jõu kasutamiseks mõeldud kaitseotstarbelise varustuse ja platvormide andmiseks (ELT L 60, 28.2.2022, lk 1).

([3]) Nõukogu 28. veebruari 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/339, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Ukraina relvajõudude toetuseks (ELT L 61, 28.2.2022, lk 1).

([4]) „mitterahaline" – igasugune rahastu abimeetmete raames antav materiaalne toetus, nagu varustus ja/või hooldus, remont ja kohandamine.

(13) Sõjalise toetuse andmisel austatakse täielikult teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitikat, tagades rahastust rahastatava toetuse läbipaistvuse ja jälgitavuse ning võttes arvesse kõigi liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve.

(14) Erandkorras, kui liikmesriik on teinud ELi lepingu artikli 31 lõike 1 teise lõigu kohase ametliku avalduse ja hoidunud sellest sihtotstarbelisest summast rahastatava abimeetme vastuvõtmisest, ei peaks kõnealune liikmesriik osalema nimetatud meetme kulude katmises. Selle asemel peaks kõnealune liikmesriik eraldama täiendava summa muudele abimeetmetele.

(15) Ukraina vajaduste põhjal ja nõukogu poliitiliste suuniste alusel võib kuni 2027. aastani ette näha täiendavaid võrreldavaid iga-aastaseid suurendamisi.

(16) Otsust (ÜVJP) 2021/509 tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsust (ÜVJP) 2021/509 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 2 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Rahastu rakendamise rahaline ülemmäär ajavahemikuks 2021–2027 on 17 040 000 000 eurot jooksevhindades.“

2) Artikli 73 lõige 10 asendatakse järgmisega:

„10. Alates 18. märtsist 2024 eraldatakse 5 000 000 000 eurot jooksevhindades Ukrainale täiendava toetuse andmiseks („sihtotstarbeline summa“) I lisas sätestatud iga-aastaste ülemmäärade raames.

Komitee teeb otsuse sihtotstarbelise summa kasutamise kohta vastavalt artikli 2 lõikele 3 hiljemalt üks kuu pärast 18. märtsi 2024.

Erandkorras ja ilma et see piiraks artikli 5 lõike 3 kohaldamist, juhul kui liikmesriik on hoidunud hääletamisest ja teinud ELi lepingu artikli 31 lõike 1 teise lõigu kohase avalduse abimeetme kohta, mida sihtotstarbelisest summast rahastatakse, ei osale kõnealune liikmesriik nimetatud abimeetme kulude katmises. Sellisel juhul annab kõnealune liikmesriik täiendava panuse muudesse abimeetmetesse. Artikli 26 lõike 7 ja artikli 27 kohaldamisel sellistele panustele käsitatakse nimetatud artiklites esinevat viidet artikli 5 lõikele 3 viitena käesolevale lõigule.“

3) I lisa asendatakse järgmisega:

„*I LISA*

IGA-AASTASED RAHALISED ÜLEMMÄÄRAD

Iga-aastased assigneeringud kinnitatakse järgmiste summade piires, ilma et see piiraks artikli 17 lõigete 3 ja 3a kohaldamist ja kui artikli 73 lõigetest 2 ja 10 ei tulene teisiti:

Jooksevhindades (miljonites eurodes)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Jooksevhinnad	399	591	980	2 785	4 047	4 092	4 146“

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel, 18. märts 2024

Nõukogu nimel
eesistuja
J. BORRELL FONTELLES